

MAGAZIN

EGY SZAKMA SZÍNEVÁLTOZÁSA

Emlékezzünk csak! Mik voltak a slágerszakmák néhány évvel ezelőtt? A tévészerelő, a hölgyfodrász, a kozmetikus...

Hallgatózzunk csak! Miféle szakmunkás-bizonyítvány megszerzésére törekednek ifjaink a legújabb esztendőken? A tévészerelő, a hölgyfodrász, a kozmetikus, valamint — a szobafestőszakmunkás-bizonyítvány megszerzésére. Így bizony, így: a szobafestőszakmunkás-bizonyítvány megszerzésére!

Hivatalos helyről hallottuk, hogy a pár esztendője még teljesen népszerűen, hogy azt ne mondjuk, „jegyzetlen” — szakma iránt hatványozottan megnőtt az érdeklődés. Három éve, négy éve? Mondhatni, kötéllal kellett fogni a szobafestőutánpótlást. Most viszont már több százan jelentkezik arra a húsz-egynéhány helyre, amelyet az illetékes szakmunkásképző intézet e tájon e szakmában meghirdetett.

Szilárdabban állának most a lépegető létrák? Jobban tapadnának a lépegető létrákra akasztott vödörégszínkek meg őzbarna, meg narancsrózsaszín festékei?

Aligha erről van szó!

Sokkal inkább arról, hogy az utóbbi időben kozmikus arányokat öltöttek a hivatalos munkaórák utáni maszekolás méretei. Feléretté várnak a régi lakások, hibáik kijavítására az egyre jobban szaporodó újak — egyszóval, van hol, és van mit símogatniuk a pingáló pemzliknek.

Az elmondottakban csak egy a furcsa. Nevezetesen az, hogy a festőtanalók — feljegyzetlen vallomásaik szerint — már eleve a jövőre maszekolás váróanyagaitként indulnak neki a bizonyítványszerzésnek. Jelszavuk: „Nyolc óra kenés-fézés; pár óra igazi munka!” Jelszavuk: „Kis műszak a vállalatnak; nagy pénz a megrendelőtől!”

Hangzatosak ezek a jelszavak, de tulajdonképpen nagyon szomorúak ezek a jelszavak. Ha meggondoljuk: egy újabb szakma és ki tudja hány újabb szakmunkás-bizonyítvány rangját, értékét rontja le ismét ez a — sajnos — teljesítendő programként és kitűzött célként meghirdetett vélekedés...

A. B.

Annus
József

A BŐSÉG POHARA

Az idegenek megint ott ültek a sarokban, a fogas mellett. Az öreg feljűk sandított, miközben a pulthoz sietett. Lecsőröntette Miklós elé a pénzt. Szájához emelte a poharat, s úgy itta ki egyhajtásra a kisfröccsöt, hogy az ádámsutkája talán meg sem mozdult.

Az idegenek nézik az öreget. Az egyik integet neki. Felemeli a poharát, s biztatja, emelje ő is.

— Egység, papa! Még trink!

— Ha volna miből — legyint az öreg, s betolja az üres poharát a mosogató széléhez.

— Miklós, he! — kiált az integető.

— Igenis, kérem!

Kérdezik, s ő magyaráz. Az öreg félszeggel lesi. Miklós két újat morzsolgatva jelzi, hogy pénz nincs az öregnek. Aztán a foglalkozását kérdezhetik, mert ráncos homlokuk tűnődik, s tagoltan, hangosan méri a szavakat, mint a hentes a karmonádlit. Azt gondolja, így jobban megértik:

— Öreg, nyugdíjas, magányos... Szociális otthon... —

— Á, szociális! Á, papa! Ide! Na, papa, egészség! Még trink!

— Kérem... tessék, Ferenc bátyám!

— Nem, nem. Én csak egyet szoktam. Hiszen tudod, Miklós. Mindennap egy kisfröccs. Kisfröccs, egy... —

— Á, papa szociális nekem vendég! Ide! Forint? Forint tessék!

Százások, tízesek, ötvenesek. Egész marékka húz elő az idegen az overall zsebéből. Aztán visszarakja, s begombolja a hatalmas zsebet. Az öreg betűzi a feliratot a ruhán: BRONWAL... meg valami apróbb betűk, de azt már nem látja szemüveg nélkül. Világosbarna ruhájuk van. De milyen finom! Ünneplőnek elfogadná az ember. Miféle ezek? Miklós mondta már pedig, Belgák, vagy hollandok? Olyasmi. A szivattyúházat szerelik. De jó ha két napot dolgoznak egy héten. Es kicsoda süberja van! Most kitétte az asztalra. Az öreg önkéntelenül feléje kap.

— Süber... — rebegi.

— Ja, süber! Ja... — odatorolja az öreg elé. Nézegeesse csak.

— Bátya! — emeli az Miklós felé. — Mint egy kórházi műszer! Olyan finom dolog. Fáin...

Az idegenek mosolyognak. Elvezik az öreg amulatát. A kopaszodó, aki eddig csendben volt, most szintén a zsebébe nyúl. Valami ceruzafélet vesz elő, s az öreg elé rakja.

— He, papa?

Felveszi, forgatja. A mellé ültő segít neki. Fügőleges helyzetbe állítja a golyóstollat, majd hirtelen megfordítja. Az öreg nézi, s lassan ráébred, mit is kell figyelnie. Egy nő áll a toll oldalában, s a hirtelen mozdulatra szép lassan leveti a ruháját. De egészen ám.

— Hehehe! — kacag az öreg, s röhögnek hozzá az idegenek, legfőképp pedig Miklós, aki elkapja az öreg kezéből a tollat, s viszi a kályha melletti sarokba. Ott ülnek az állatgondozók, akiknek csak este lesz újra dolguk az istálló körül, addig rendszert itt hűvösölnek pár pohár sör mellett.

Pillanatnyi csend, aztán görgő nevetés, bőfűző röhögés.

— Azannya!

— Mutasd még!

— Hi, a betyár szentségit!

A kopaszodó most feláll, s hozzájuk lép.

— Miklós! Mind ide! — kanyarít a kezével, hogy üljenek át hozzájuk valamennyien. Némi vonakodás után feltápáskodnak az emberek, fogják a poharukat, s elhelyezkednek az idegenek asztalánál. Jókora kört képeznek. A kopasz kezét is ráz mindenkivel. Az emberek tiszteletudóan biccentenek. Most a másik szól:

— Miklós! Piva! Mind!

Roskadozó tálcaával érkezik, majd nem elbukik vele, amikor a kör széléhez ér újra. Most kártyákat ad körbe az idegen. A kártya elején semmi különös, számok, kockák, mint rendesen. De a háta! Ott olyan képek vannak, amelyeken már csak néhányan röhögnek, a többi piulva, szemelesítve adja tovább.

— Miklós! Piva! Soki Ne, ne

— meszel a tenyerével a levegőben, amikor a kocsmáros újra indulna a tálcaival. — Ne, ne... Sok piva, sok!

— Az anyád kinját akarsz, hát alig fér az asztalon... hát... — Gyere!

Karon ragadja Miklóst, húzza kifelé. A polc mellett balra nyílik a raktár. Oda vezet, s ráút egy száztiteres hordóra:

— Na, piva sok! Gyere — halsal neki, s gurítja máris befelé.

Miklós megérti végre. Segít ő is. Aztán kihozza a pumpát, amivel régebben csapolták a sör, s beüti a közepére állított hordóba. Az idegen félretolja, odaáll egy korsóval, s pumpál vesztül:

— Na, piva, sör! Sok! Egység! Forint? Forint... na!

Egy marékka odagyűr Miklósna, s pumpál tovább.

A komák isznak, s újra odatorolják a poharat, korsót. Kis Molnár még a literes üveget is, miután kibugyogtatta belőle a vizet.

— Jó lesz estefelé!

A kör mozdul kicsit. Többen meglökik a szomszédot. Hogy ez már tényleg túlzás. De nem sokat időznek vele, isznak, s töltenek újra, mint akik hetek óta szenvednek a szomjúsgától, s most végre oázishoz értek.

— Na, papa, szociális! Egység!

Az öreg is a sört vedeli már, ez van kéznél. Most lassan iszik, komótosan. Megvárja, míg a pohár alján elolvad a hab, s azt is kiszűrösi. Csak aztán tartja ismét a csap alá. Hiába spórol pedig, mert ott reneteg kárba vész. Mellésorog, kidől a pohár, folyik a habzó sör az olajos padlón.

— Egység! Egység, papa, szociális!

— Egység! Egység, haverok!

— Haverok? Haverok, egészség! Ha-ve-rok... Sok sör, na!

Osszefolyik a beszéd, a röhögés, a spricelés zaja, a poharak csattogása. Néha lehet kivenni egy-egy szót, mondatot az érdes lármából.

— Add nekem! Jó? Enyém?

— hallatszik most kis Molnár hangja. Átszemeltet bámul az idegenre, s forgatja kezében az apró kombinált fogót.

— Enyém? — mutat magára, s teszi zsebre a szerszámot. Az idegen megérti.

— Ja! — s nyújtja utána a sübert is. Süber! Neked... ja.

Kis Molnár röhög, s elsüllyeszti a zsebében a másik szerszámot is. Néhányan megint megbökik egymást, de nem tudnak már megfelelően figyelni.

Az öreg közben kitántorog, senki nem vette észre. De azt igen, hogy visszatek, mert valahonnan az udvarról magával hozott egy hatalmas favágó fejszét.

Meglehetősen egyenesen lépkedett vele, s két marokra fogva, maga előtt tartotta.

A háttal ülők közül duruzsoltak még néhányan, de ők is meg-némultak, amikor a többiek szeméről leolvasták az öreget. Miklós a pult mögött állt, s óvatosságból behúzza a kis kijáratot, ráhajtotta a pult zsenerés részét. Ez a koppanás már teljes csendben történt.

— Pizskok, szemetek... randa piaci legyek! — mondta az öreg alig hallhatóan. Majd felcsattant: Szemetek! Nem sül le a bőr a pófatokról? Mire spórolsz, mire kuporgatsz, te, kis Molnár. Tán a községházát akarod megvenni? Mert csak az nagyobb már a te házadnál! Autód is van, tán nem is egy. Hát nem sül ki a szemed?

— Mit akar, papa? Piva? Na, sok piva, na!

— Vidd innen! Az anyátok huncut istenit nektek is? Fizettek, hogy röhöghestekek? Ezek meg itt... De ezek a rohadtak, ezek a lövkarok! Nyomorultak! En koldulhatnék, mert koldusbotra juttattát az élet, meg a kölykötök! De mi köztök hozzát? En akkor se koldulok! Nem! És nem kell az alamizna az uraktól. Nem!

Megforgatta feje fölött a fejét. A közelebb ülők felugráltak, a két idegen is hátráltozte magát a vaslábú székek az olajos padlón. A fejsze suhintott és lecsapott. Oldalt vágott a hordó hasába. Keményen, erősen. Úgy tűnt, mintha szikrázott volna. Egy donga bedőlt, másik kettő megroppant, s bő sugárba ömleni kezdett a sör, a hordó sápadt vére.

— Állítsátok fel! — pattant ki valamelyik szájából az apró, ijedt kiáltás.

— Állj! — ordított az öreg, s ismét felemelte a fejszét. De nem csapott le újra. A lábához engedte, mint a puskát szokás, majd rezketeg baritonján rákezdte: „Isten áldd meg a magyart...”

A hang tiszta volt és bátor. Mint az előnéklő kántoré. A szem pedig zavarosan is tüzes és parancsoló. Engedelmeskedni kell neki. Előbb bátoranulant utatogva, később megfelelő hangerevvel mások is csatlakoztak az énekhez. S állnak egyenesen, me-reven, mint az oszlopok. Még az idegenek is felemelkednek a székről, s értetlenül pislognak, hol az egyik, hol a másik éneklőre. Nézik, hogy tárog az egyik behúzott szemmel, a másik me-reven a falat bámulva, a harmadik kissé megbuktatott fej-jel.

Csak kis Molnár nem énekel. Félre fordított fejjel a hordót lesi, amelyből vékony sugárban csordogál a sör. Mire a végére érnek, s újból mozdulhatnak, alig szívárog már. Szinte egy cseppig kifogyott.

Az öreg az udvar felé ballag a fejszével, a többiek az utcai kijáraton indulnak. Csak az idegenek maradnak az ázott helyiség közepén, s értetlenül bámulnak a távozók után.

J. Zaharov

DICSÉRET

Kollektívánk prémiumot kaptott. Az igaz, hogy nem sokat, de kapott. Mindössze háromszázhatvan rubelt. Az igazsághoz hozzátartozik, hogy ez így is arányban állt az elért eredménnyel. Kijelöltük a legrátermettebbeket, akik ezután hozzáálltak az összeg érdem szerinti elosztásához. Iván Petrovicsnak, a kollektíva vezetőjének 60 rubelt szavaztunk meg, Veniamin Sztjepanovnak, a műszaki vezetőnek ötven rubelt. Kuzkinnak, a brigádvezetőnek negyven rubelt... Ahogy a beosztás csökkent, úgy csökkent az összeg is. Az erre érdemes közül senki sem hagyunk ki. Vahat Trofimicsnak így juttattunk öt rubelt. Azért ennyit, mert ő nagy nyugdíjat is kap ezenkívül. Elosztottuk, de éreztük, hogy az elosztásnál nincs minden rendben. Kérdezzük, hogy lehet-e nagy öröme, mondjuk ennek a Trofimicsnak, attól az öt rubel prémiumtól? Még meg fog sértődni végül. Ekkor valaki azt ajánlotta, hogy az ösztönzésnek egy más fajtáját, a köszönetnyilvánítást, a dicséretet kell szélesebb körben alkalmazni a kollektíva munkájának elismerésében.

Atnéztük a névsort, és néhány emberről a dicséretet alkalmaztuk. Így az egyes kategóriákban a pénzjutalom összege nőtt. Ennél a variánstól Klavdia Mihajlova, a mi kedves számlázónk zárta a kört tíz rubellel. Ekkor meg azok között keletkezett hangoskodás, akik csak dicséretet kaptak: gondolt csak meg jól, még azt mondják: köszönetnyilvánítás, dicséret, de ha a prémium összege összesen tíz rubel, akkor a dicséret értéke csak hét és félre rüg, nem többre. Hát ez már nevetéses! A kritika mindenképpen helyénvaló. Azt gondoljuk, hogy valóban igen lejáratott a dicséret szerepét. És ekkor valaki a helyi szakszervezeti elnökség tagjai közül azt javasolta, hogy magásra kell emelni a dicséret jelentőségét.

— Igenis, de ezt hogyan? — kérdeztük.

— Igen egyszerű — mondta. — Iván Petrovicsnak 130 rubelt kell adni, Veniamin Sztjepanovicsnak 120-at, Kuzkin elvtársnak, mint a legjobb brigád vezetőjének meg 110-et. A többieknek meg mindenkinek egyformán — dicséretet. Így mindenki úgy fogja fogadni a dicséretet, mint ha az száz rubelt érne, és egy kopejkával sem kevesebbet.

Nagy, megható ötlet volt. Nem?

Oroszból fordította: Siger Imre

Eodor József

Ház, kerítéssel